

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

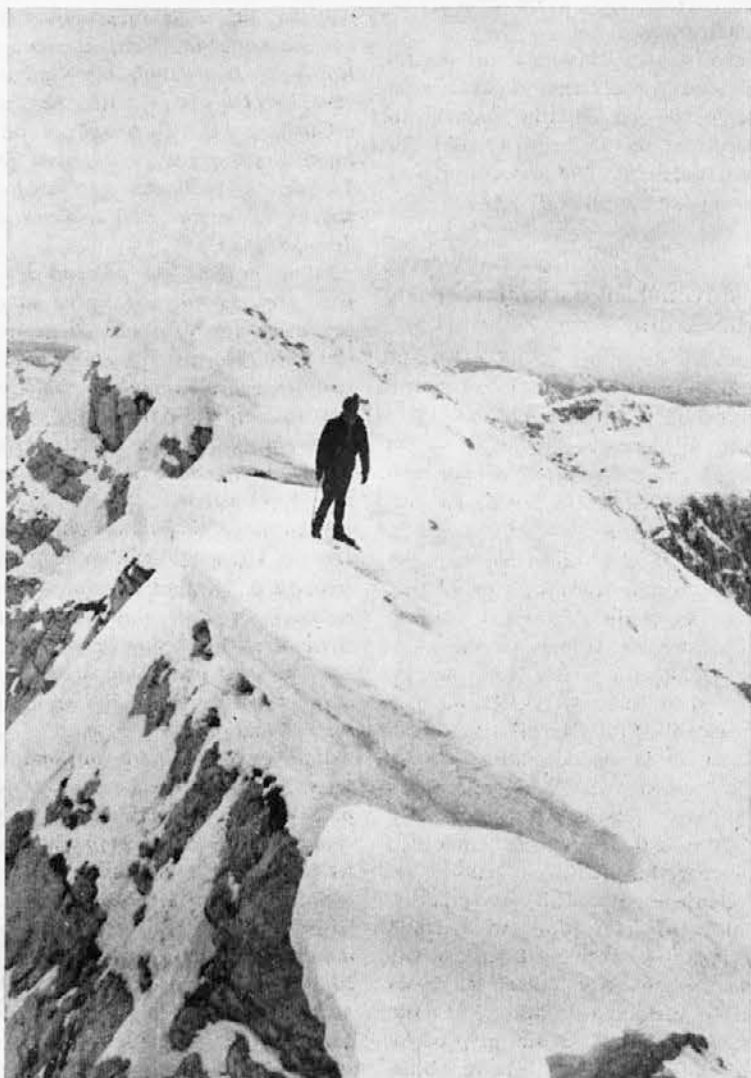
Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVIII. - Štev. 1 (1383)

Gorica - četrtek, 1. januarja 1976 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Zimski motiv s Krna (Foto D. Čotar)

Naj bi novo leto bilo za vse človeštvo leto miru, napredka, moralne prenovne in bratske pomoči; za našo manjšino leto uveljavljanja naših pravic, medsebojne povezave, ideološke strpnosti in narodne zavednosti; za nas vse leto v Bogu začeto, z božjim blagoslovom napolnjeno, z zdravjem obdarovano in z uspehi pri delu nagrajeno. Naj bi se uspešno zaključilo in nas vse osrečilo ob spoznanju, da smo storili svojo dolžnost do Boga, Cerkve, domovine in bližnjega.

S temi željami pozdravljata na pragu novega leta svoje bralce, naročnike, sodelavce in podpornike

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
KATOLISKEGA GLASA

Pravo orožje miru

Letos že desetič je svet, krščanski in ne-krščanski, praznoval 1. januarja »Dan miru«. Pobudo zanj je dal sv. oče Pavel VI. Isti papež vsako leto naslovi na svetovno javnost posebno poslanico. V letošnji je povezal in dopolnil misli iz poslanic zadnjih let: »Mir je mogoče« (1973), »Mir je odvisen tudi od tebe« (1974) in »Sprava je pot do miru« (1975).

Sv. oče je v letošnji poslanici namenoma združil dve na videz nasprotujoči si besedi: orožje in mir. Saj je tako govoril tudi sv. Pavel: »...z orožjem pravice v desni in levi« (2 Kor 6, 7).

Danes moramo namreč mir braniti. Mir pomeni svet brez vojne. Pri tem mislimo na različne vrste vojn: vojne med narodi, med državami, med rasami, med verami, med svetovnimi nazorji...

Ce hočemo mir reševati, ga moramo znati tudi pravilno prikazati in ljudem približati v prikladni obliki. Mir je treba predstaviti kot skupek vrednot, kot pripomoček za pravično, svobodno, vzajemno in bratsko družbo. Sv. oče nam kliče: Rešujmo mir, ustvarjajmo mir! Ta klic velja učencem evangelija, pa tudi drugim, saj evangelij ne pozna meja.

TEMELJNE MISLI POSLANICE

Papež izhaja iz dejanskega stanja današnjega dogajanja v svetu. Gleda dvojen proces, ki se odvija v današnjem času.

Prvi proces nas napolnjuje s pogumom, ker mir vedno bolj pridobiva na upoštevanju. Ideja miru med človeštvom raste. Življenje po svoji naravi teži k miru.

Drugi proces pa je vznemirljiv, saj nas opozarja na znake začetnih ali kalih bodo-

čih vojn. Vzroki temu so: poživljanje nacionalizma, tekma v oboroževanju, trgovina z orožjem, zastrupljanje družbenega ozračja s sovraštvom. Čeprav je na svetu mnogo plemenitega prizadevanja za mir, lahko govorimo bolj o premirju kot o miru.

Kaj storiti? Najprej se moramo osvoboditi napačnega orožja: strahu pred atomsko vojno, strahopetnega popuščanja pa tudi zmotnega prepričanja, da bomo do miru prišli z orožjem, splošnim nezaupanjem in neomejenim oboroževanjem.

Druga naša dolžnost pa je, da si znamo izbrati pravo orožje miru kot si delavec izbere žago ali sekuro in razumnik pero. Pravo orožje miru je tisto, ki je v skladu s človeško naravo. To orožje pa je: sklicevanje na pravico, držanje sklenjenih pogodb, vzdrževanje mednarodnih ustanov in zlasti: poudarjanje нравnih načel. In končno ne smemo pozabiti, da nam je Kristus prinesel novo postavo, ki se glasi: »Vi vsi ste bratje!« Veliko je tudi odvisno od pravega načina dela, zato izbirajmo dobro in prav.

Papež z žalostjo ugotavlja, da so tista нравna načela, ki zagotavljajo pravico, šele na začetni stopnji in le polagoma prodirajo v zavest narodov. Razorožitev bi moral izvesti vsi, sicer je brez pomena.

Razorožitev, ki jo priporoča papež, mora biti izvedena previdno, ker bi sicer samo pomagali tistim, ki bi radi prišli do vlade nad svetom. Samo v takem okviru razorožitev lahko postane orožje miru.

Ali je res potrebno, da se nadaljuje s to razdiralno in pohujšljivo oboroževalno tekmo, da se vzdržuje ta ponoreli stroj,

Vprašanje samostojnega slovenskega šolskega okraja je tako razgibalo slovensko javnost v deželi kot noben drug dogodek v zadnjih letih. Prebudilo je iz nekakšne otopelosti in vsakdanje enoličnosti vse kulturne in politične sile manjšine ter dalo konkretnega izraza novim zbornim šolskim organom kot demokratičnemu odrazu globoko občutenih teženj notranjih in zunanjih komponent šolskega sveta.

Brez vsakega prepričevanja od zunaj so spontano osvojile zamisel in zahtevo po samostojni poti odločanja v okviru uvajajočega sistema šolskih okrajev. Zelo razveseljivo je bilo zasledovati, kako so se vsi šolski zavodi in njihovi šolski sveti, jasno in odločno opredeljevali za to, naj slovenske šole v deželi dobijo svoj samostojen šolski okraj, in to svoje stališče posredovali širši javnosti ter vsem javnim ustanovam, ki so kakorkoli poklicane, da izrazijo svoje mnenje glede predloga deželnega odborništva za prosveto o razmejitvi šolskih okrajev.

Tudi drugi dejavniki manjšine (časopisi, kulturne in prosvetne organizacije, šolski sindikat ter politični forumi) so se brez kakega predhodnega posvetovanja zedinili v zahtevi po avtonomiji slovenskih šol, začevši s šolskim okrajem.

Glede tega konkretnega problema so se znašli na isti liniji, z izjemo komunistov, organiziranih v PCI. Partija je kljub drugačnemu stališču svoje baze slovenskih članov in volivcev do zadnjega vztrajala na stališču, da naj bodo slovenske in italijanske šole vključene v skupne šolske okraje. Kot protiutež tej nestvarni in nelogični povezavi je obljubljal potegovanje za neko globalno zaščito manjšine, katero Slovenci zahtevamo že trideset let in se še ni premaknila z mrtve točke.

Šolski okraj pa je tu, dežela je že sprožila konkreten postopek za njegovo uresničitev, zato se mu ne moremo na noben način odreči v pričakovanju, da se italijanske stranke v parlamentu odločijo začeti sploh razpravljati o vseh drugih zadevah slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Zelo nespametno in neodgovorno bi bilo za celotno manjšino, da bi danes odklonila jajce z oblubo, da bo enkrat v bodočnosti dobila celo kokoš (globalno za-

ščito). Ta zgodba o izigravanju in zavlačevanju je stara že tisoč let in več, prav tako politično pravilo »divide et impera« (deli in vladaj), po katerem se oblast najraje ravna. Kajti če ni enotnosti, v našem primeru glede šolskega okraja, ima oblast izgovor, da manjšina tega ne zahteva.

Naravna in pravna upravičenost zahteve po samostojnem organiziranju slovenskih šol v skupnem šolskem okraju je sprito tako rekoč soglasnega zadržanja glavnih dejavnikov manjšine prodrli tudi med odločujoče politične dejavnike italijanske večine, ki ne more kar tako mimo te povsem utemeljene težnje slovenske narodne skupnosti v deželi. Resnici na ljubo je treba priznati, da so prav nekateri krogi Krščanske demokracije na Goriškem prvi pokazali pripravljenost stvarno proučiti možnost ustanovitve samostojnega šolskega okraja.

PCI

MED DVEMA OGNJEMA

Tako se je PCI znašla med dvema ognjema. Po eni strani si je z zagovarjanjem stališča po okrajih skupno z italijanskimi šolami odtujila zaupanje slovenskih volivcev in celotne slovenske manjšine ter tako ustvarila pogoje za povratek v čase kominforma, po drugi strani pa je večinska stranka DC bolj naklonjeno vzela v pretres zahtevo Slovencev po avtonomnem šolskem okraju.

Da prepreči javen razkol med partijskim vodstvom ter bazo slovenskih komunistov, je bila PCI prisiljena pomiriti razburkane vode s tem, da je svojim županom in odbornikom v slovenskih občinah na Tržaškem (na Goriškem ni bilo to več potrebno, ker so se že prej pridružili zahtevi po slovenskem šolskem okraju) dovolila, da skličejo občinske svete, da izrazijo svoje mnenje o predlogu dežele o razmejitvi šolskih okrajev, toda šele po uradnem roku, ki je potekel 15. decembra.

Tako so potem tik pred božičem občinski sveti v Nabrežini, Zgoniku in Nabrežini lahko izrazili svoje nasprotovanje deželnemu načrtu glede šolskih okrajev.

PO NOVI POTI

Tako se je torej zaključilo prvo obdobje bitke za samostojen slovenski šolski okraj, v katerem

so zmagale zdrave sile slovenske narodnostne skupnosti proti poskusu vsedržavnih italijanskih strank, da ji vsilijo mešane šolske okraje, v katerih bi Slovenci imeli tri do štiri predstavnike na skupno število 45.

Seveda bo treba še mnogo naporov, da postane samostojni okraj stvarnost in da se uresniči še nadaljnje pobude v korist avtonomije slovenskega šolstva. Zadnja izkušnja pa nas opozarja, da se moramo Slovenci nasloniti predvsem na lastne sile, šele potem bomo lahko uspeli doseči podporo večinskega naroda in političnih sil.

Zato lahko povsem upravičeno rečemo, da je prav ta spontani povratek k zaupanju v lastne sile, ki se je tako naravno in učinkovito izkazal pri zahtevi po šolskem okraju, prekrizal račune silam na desni in na levi, ki zasledujejo asimilacijo manjšine, ter zgovorno pokazal pot, po kateri moramo hoditi novim časom naproti.

SPECTATOR

IGNOTUS

Novoletna

*Moje oči
niso žarki gama,
da se mi zaiskri
bodočnosti drama.*

*Vidim zmedo dni
in premočnim vetrove...
Kaj grozeče tli,
ožarja oblakov stolpove?*

*Ocean šumi...
Gledam ljudstev tokove —
tesnoba me duši,
kaj udarja v pragove?*

*Kdo gradi
čez prepade mostove,
kdo polaga brvi
čez hudournne bregove?*

*Kdo naj zajezi
bobneče plime valove,
kdo naj utrdi
že škripajoče branove?*

*Misel človeška plamti,
snuje rešilne zasnove —
ali prekvasi ljudi
v nove in boljše rodove?*

*Luč vseprosojna si Ti,
Ti razžarevaš vekove.
Ključ čarobni si Ti,
vpelji nas v čase nove.*

Malo pred polnočjo je sv. oče ob ogromni množici svetoletnih romarjev in drugih vernikov zaprl za 25 let svetoletna vrata v baziliki sv. Petra, ki je bila za to priložnost bajno razsvetljena

Dogodki božičnega tedna

■ Za uvod v božični teden je poskrbela skupina teroristov, ki je v nedeljo 21. decembra zajela na Dunaju skupino ministrstev držav, ki proizvajajo nafto. Pri tem so bile umorjene tri osebe. Teroristom je uspelo izsiliti od avstrijske vlade dovoljenje za nemoten odhod iz države. Vsa pustolovščina se je zaključila v Alžiru.

■ Na milanskem letališču je 22. decembra zaradi goste megle letalo Boeing 707 zgrešilo pristajalno stezo. V letalu je bilo 122 ljudi. Letalo se je preklalo na dvoje. K sreči ni bilo smrtnih žrtev. Dva potnika sta bila hudo ranjena, petnajst pa lažje.

■ V Argentini je po 90 urah propadel upor, ki so ga proti vladi Isabele Peron sprožili nekateri višji letalski častniki.

■ Dežela Furlanija-Juljska krajina je dobila nov odbor, ki ga sestavljajo stranke DC, PSDI in PRI. Socialisti so prešli v opozicijo. Novi odbor je sprejel obvezo do slovenske manjšine »v mejah pristojnosti dežele«.

■ Pred nekaj meseci je v Bukarešti, kamor je bil prišel na obisk, izginil Vladimir Dapčević, ki se je svoj čas v znanem sporu med Titom in Stalinom opredelil za slednjega. Zadnje čase je živel v Belgiji. Dapčevića je zelo verjetno ugrabila jugoslovanska varnostna služba. Sedaj so v Beogradu priznali, da je Dapčević v priporu in da je bil aretiran na

ozemlju Jugoslavije »zaradi sovražne dejavnosti«.

■ Močna skupina argentinskih gverilcev je dan pred sv. večerom napadla vazen vojaški arzenal v Avellanedi blizu argentinske prestolnice. Pri tem je bilo med gverilci 85 mrtvih (fantov in deklet), na strani vojske pa je bilo 16 smrtnih žrtev.

■ V Veroni je prišlo že do pete ugrabitve v letu 1975. To pot je bil žrtev 40letni Filiberto Fraccani, lastnik ene najpomembnejših zlatarn.

■ Sv. oče je malo pred polnočjo v Rimu zaključil sveto leto, nato bral polnočnico, na sveti dan pa podelil običajni blagoslov »Mestu in svetu« (Urbi et orbi). Naslovil je tudi posebno poslanico na mladino. Moralni uspeh svetega leta je gotovo velik, saj je v tem času prišlo v Rim nad deset milijonov romarjev in turistov.

■ V Betlehemu je v sveti noči opravil mašo latinski patriarh v Jeruzalemu Beltriti. V Izraelu se je za praznike mudilo 25.000 romarjev. Izraelske oblasti so za njih varnost podvezle zelo stroge ukrepe. V Libanonu pa je bil božič krvav, saj so se spopadi med kristjani in muslimani nadaljevali.

■ V indijski državi Bihar je voda zalila rove v rudniku premoga. Sodijo, da je ostalo pod zemljo 372 rudarjev. Najhujša do sedaj ugotovljena rudniška nesreča se je primerila 26. aprila 1942 v Mandžuriji. Zahtevala je 1.549 smrtnih žrtev.

Nagrajevanje amaterskih odrov

V ponedeljek 15. decembra se je v prostorih Slovenske prosvete v ul. Donizetti v Trstu zbralo precejšnje število mladih dramskih amaterjev z Goriškega in Tržaškega; od njih so nekatere skupine in posamezniki prejeli odlikovanja.

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta sta namreč ob začetku lanske sezone razpisali natečaj za amaterske skupine »Mladi oder 75«. Namen obeh prosvetnih organizacij je bil vzpodbuditi k plodnejšemu delu vse amaterske dramske skupine.

Ocenjevalna komisija za natečaj »Mladi oder 75« se je sestala na sedežu Slovenske prosvete v Trstu 5. novembra lani. Sestavljali so jo: Marija Češut, Franko Zenjal ter kot predstavnika obeh organizacij razpisne natečaja Silvan Kerševan za Goriško in Manij Maver za Tržaško.

K natečaju so se prijavile štiri amaterske skupine: dramska skupina PD »Štandrek« z delom »Naši trije angeli«, dramska skupina SKPD »F.B. Sedej« iz Steverjane z Govekarjevo dramo »Legionarji«, amaterska skupina Prosek-Kontovel z Dobričanovo igrjo »Skupno stanovanje«.

Ocenjevalna komisija je ugotovila, da vseh nagrad, ki so bile navedene v razpisu, ne more podeliti. Soglasno je pa podelila za najboljšo igralsko skupino zaradi dobre uigranosti in enotne skupne igre dramski skupini PD »Štandrež« za že omenjeno igrjo.

Priznanje za domiselno in do potankosti naštudirano režijo je prejel za isto igrjo režiser Aleksij Pregarc. Skupno priznanje za vlogo treh angelov, ki so jo odigrali s tankim poslušom in uigranostjo, tako da so s skladno igrjo ustvarili enotno podobo treh različnih likov, so prejeli igralci Božidar Tabaj, Jordan Mučič in Marko Brajnik, tudi iz Štandreža.

Priznanje za moško stransko vlogo očeta je prejel Steverjanski igralec Marjan Terpin. Priznanje za odrsko razsvetljavo in svetlobne efekte je prejel Robert Beretta, član dramske skupine SKPD »F.B. Sedej«.

Priznanje za moško vlogo v igrji »Zares čuden par« je prejel Mauro Cesari, član dramske skupine Prosek-Kontovel. Za najboljšo žensko stransko vlogo točke Pole v igrji »Skupno stanovanje« je prejela članica Slovenskega odra iz Trsta Marija Besednjak. Priznanje za lep jezik in dikejo pa je prejela amaterska dramska skupina Slovenski oder iz Trsta.

Poleg teh priznanj je komisija podelila še posebno priznanje Marjanu Pertotu, članu dramske skupine Prosek-Kontovel za vsestransko in požrtvovalno delo pri omenjeni skupini.

Podeljene nagrade so bile simbolične, vendar kljub temu dragocene. Nagrajenci so dobili serigrafije slikarja Edija Žerjale, ki jih je posebej izdelal za to priložnost.

Pred podelitvijo nagrad se je prof. Jože Peterlin spomnil nekdanjih dramskih amaterskih skupin, ki so oživljale našo kulturno dejavnost in kropile naš slovenski obstoj na goriških in tržaških tleh. Namen takega natečaja je zelo pohvalen, vendar

bi bilo treba boljše in bolj organizirano sodelovati med posameznimi skupinami in jih o tem obveščati. Dobro bi bilo tudi, da bi k takemu natečaju povabili še otroške skupine, ki že stalno delujejo. V ta namen je ponovno razpisan natečaj za leto 1976.

Mira Blažič

Nastop orkestra Slovenske filharmonije

V petek 12. decembra je bil v Kulturnem domu abonmajski koncert, na katerem je nastopil simfonični orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Antona Kolarja, kot solistka pa je nastopila Dubravka Tomšič. Kakovost orkestra, zlasti pa še svetovno znana Tomšičeva sta privabila zelo veliko število ljubiteljev glasbene umetnosti, tako da je bila dvorana polno zasedena.

Sporod je obsedel v prvem delu Bravničarjevo uverturo Kralj Matjaž in Beethovenov Koncert za klavir in orkester v g-duru op. 58. Navdušeno občinstvo si je s ploskanjem izprosil kot dodatek Scarlattijevo Sonato. V drugem delu je orkester izvajal Dvorakovo Simfonijo št. 9 v e-molu op. 95. Občinstvo ni bilo skopno v ploskanju.

Kamenčki

Zakaj tako?

»Bilten« je verski časopis za študente in izobražence; izhaja v Ljubljani. V lanskem decembrski številki ima članek, v katerem poroča o srečanju med profesorji in teologi ljubljanskega bogoslovja in pa Tonetom Poljšakom, podpredsednikom verske komisije za Slovenijo. Na srečanju je Tone Poljšak govoril zbranim poslušalcem o novem verskem zakonu, ki je sedaj v razpravi v Sloveniji. Poročilo v »Biltenu« je napisal neki Stefan Kociper; začena pa takole: »V tem trenutku nikakor ne morem dati prav goriškemu katoliškemu glasu, da je novi zakon samo politični vijak komunistov.«

Stefanu Kocipru povemo, da tudi mi »nikakor ne moramo pritrditi goriškemu katoliškemu glasu, da je novi zakon samo politični vijak komunistov.« Ne moremo pritrditi pa preprosto zato, ker katoliški glas ni tega nikoli zapisal. Pač pa je katoliški glas v uvodniku dne 23. oktobra 1975 zapisal: »Člen 5. novega verskega zakona je silno dvoumen in utegne postati prava past, ki se vanjo lahko vsakdo ulovi.«

To smo mi zapisali. Stefan Kociper sam se z našim mnenjem ujema, saj pravi: »Interpretacija (po slovensko razlaga) iste glasu člana velikokrat ni ravno enotna in povsem jasna.« Torej utegne postati »past« in »zanka«, kot smo mi trdili.

Če je tako, zakaj potem Stefan Kociper trdi, da smo zapisali, kar nismo zapisali? Da, zakaj? Če si ne upa povedati resnico o nas, naj vsaj molči, kot molčijo drugi.

(r+r)

tržaške novice

Srečanje deželnih komisij Ssk in DC

O globalni zaščiti pravic slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini je bil predvsem govor na sestanku med deželnima komisijama Slovenske skupnosti in DC, ki se je vršil v Trstu v petek 19. decembra 1975. Na sestanku so bili za DC prisotni deželni tajnik Tonutti, načelnik deželne svetovalske skupine Rigutto, deželni odbornik Coloni ter goriški pokrajinski tajnik Longo. Slovenska skupnost pa so predstavljali deželni tajnik Stoka ter pokrajinska tajnika Trsta in Gorice Dolhar ter Paulin.

Odpisništvo DC je seznanilo vodstvo Slovenske skupnosti z razpletom krize deželne odbora in s programskimi smernicami, s katerimi se bo predstavil novi tribarvni odbor DC-PSDI-PRI v deželni zbornici. Zastopništvo DC se je dalje ustavilo pri programskih točkah, ki posredno ali neposredno zadevajo slovensko narodno skupnost v deželi.

Deželni komite Slovenske skupnosti je izrazil nujnost, da se v okviru novega odbora zadovoljivo rešijo vprašanja samostojnega slovenskega šolskega okraja, ustanovitve slovenske televizije, rabe slovenskega jezika v javnih upravah, namestitve Slovencev na tržaškem kmetijskem inšpektoratu in finančni pomoči slovenskim šolam za stroške v zvezi z dvojezičnim poslovanjem.

Prav tako je deželna Ssk izrazila svojo zahtevo po teritorialni zaščiti slovenske manjšine, posebej z ozirom na aplikacijo italijansko-jugoslovanskega sporazuma; govor je bil nadalje o gradnji slovenskih šol na Goriškem ter o narodnostnem razvoju v Benečiji.

Vse te zahteve oziroma predloge je deželno tajništvo Ssk podrobneje osvetlilo zastopstvu deželne DC, ki je izrazilo svojo pripravljenost za konkretno reševanje teh odprtih vprašanj. Ssk je obenem izrazila svoje kritično stališče do novega tribarvnega odbora in si pridržalo svojo dokončno odločitev, ko bo v vseh podrobnostih znan program novega odbora.

Požar v župni cerkvi v Sv. Križu

V ponedeljek 29. decembra okrog 11.30 je v župni cerkvi v Sv. Križu pri Trstu nastal precej velik požar. Kako je nastal, ni še znano. Med požarom je bil v cerkvi precej gost dim, tako da si nihče ni upal stopiti vanjo. Zaradi dima so slike na stropu in stenah počrnele. Okrog 12. ure so prišli gasilci iz Trsta in požar pogasili. Ogenj je popolnoma uničil velike in lepe jaslce ter podobo sv. Petra in Pavla v stranskem oltarju. Delno je poškodovana tudi Jelačinova freska na steni ob oltarju, ki predstavlja apostola Petra, ki ga angeli rešujejo iz ječe.

Komaj so gasilci ogenj pogasili in odprli vrata in okna, da je šel najhujši dim ven, so župljani v velikem številu priskočili na pomoč. V teku dveh ur so znosili ven pogorele ostanke jaslca in klopi ter očistili vso cerkev, tako da smo lahko ob treh popoldne že imeli v njej pogrebno mašo.

Župnik Jože Kunčič se iskreno zahvaljuje vsem župljanom, ki so ob požaru priskočili na pomoč. Med župljani je bil zelo prizadet Slavko Tence, ki že 32 let postavlja jaslce v naši župniji. Bile so ene najlepših v naši okolici. Tudi cerkev je bila pred kratkim prenovljena; sedaj bo treba začeti znova s popravili.

Slovenska verska skupnost pri salezijancih v Trstu

8. decembra je slovenska verska skupnost pri salezijancih v Trstu vzbudila pozornost s slovensim praznovanjem 30 let službe božje v tej župniji.

Pobudo za to praznovanje je dal Benedikt Sestan, ki je za to priložnost sestavil prav dober pevski zbor, kateri je ob spremljavi orkestra povzdignil slovesnost somaševanja. Pri oltarju z g. Antonom Resenom so bili še škofov vikar dr. Lojze Škerl, Silvo Šuligoj in Dušan Jakomin kot sosedna sobrata.

Zbralo se je veliko število vernikov, da so skupno dali svoje priznanje g. Resenu. Požrtvovalni duhovnik je doživel vsaj v tem dnevu toplo zadoščenje, ko ga ni imel vsa leta svojega službovanja v tej cerkvi.

Služba božja v slovenskem jeziku se je začela v tej cerkvi 1. januarja 1946, a se je razvijala v številnih težavah. Duhovnik nima v svoji župniji šole, zato nima stika z mladino; ob tolikih prostorih v tem zavodu ni bilo sobe za slovenske vernike. Lahko razumemo trud in razočaranja teh

vernikov ter duhovnika ob tem zapostavljanju.

G. Sestan je hotel poživiti to skupnost, privabil je pevce, priskrbel Slovincem poseben prostor v župnijskem kompleksu, dal trideseti obletnici pečat izredne slovesnosti — vse to z namenom, da se bo začelo delo nadaljevalo. Pravzaprav je to bil smisel tega dne.

Slovenska verska skupnost pri salezijancih je dobila odličnega sodelavca in pričakujemo, da bo župnija podprla to prizadevanje in da se bodo verniki odzvali. Bo 8. december 1975 začetek večjega udejstvovanja te skupnosti? - d. j.

★

Večer slovenskih ustvarjalcev na Koroškem

V soboto 13. decembra je bil v Kulturnem domu v Trstu večer, ki je bil posvečen slovenskim literarnim in likovnim umetnikom s Koroške. Pripravili so ga klub »Mladje« iz Celovca, Slovenska prosvetna zveza iz Celovca in Slovenska prosvetna zveza iz Trsta.

Večer se je začel z odprtjem razstave likovnih del osmih koroških umetnikov. Razstavljali so svoja dela Ernst Arbeitstein, Jože Boschitz, Hubert Greiner, Gustav Januš, Valentin Oman, Jože Stefan, Rihard Vakaj in Zorka Weiss. Razstavo je odprl predsednik SPZ Klavdij Palčič. Odprta je bila do konca decembra.

Sledil je literarni večer. Najprej je spregovoril Miroslav Košuta, ki je pozdravil prisotne. Poudaril je pomen umetnosti umetnikov narodne manjšine, nato pa je podal življenjepis prisotnih ustvarjalcev.

Svoja dela so nato brali Anita Hudl, Valentin Polanšek, Florjan Lipuš in Gustav Januš. Polanšek in Januš sta brala pesmi, ki so večinoma že izšle v Mladju. Tudi sestavka v prozi, ki sta ju predstavila Lipuš in Hudlova, sta bila že objavljena v isti reviji. Vsi štirje so obravnavali izrazito koroško tematiko, večinoma na ironičen in humorističen način, vendar pa je bil Lipuš nekoliko preveč dolgovzen in napadalen.

Sledil je živahen razgovor o narodni zavesti na Koroškem in o nameravanem ugotavljanju manjšine. Občinstvo ni bilo posebno številno.

★

Dva božična koncerta

Na Tržaškem smo imeli v enem tednu dva božična koncerta: v Sv. Križu na Krasu in v Podlonjerju v Trstu. Kje je bil večji uspeh, kateri zbor je boljše zapel? Kdor bi hotel to dognati in o tem celo pisati, bi se znašel v zadregi. Povsod so številni pevci krasno ustvarili božično razpoloženje, vsekakor pa je bil koncert v Sv. Križu izredno slovesen, v Podlonjerju pa betlehemske preprost in domač.

Svetokriška cerkev s svojimi lepo prenovljenimi jaslčnicami je kakor slovesna dvorana, nedokončana cerkev v Podlonjerju pa je vse kaj drugega in vendar jo obiskovalci zelo cenijo in se vedno rajši v njej zbirajo.

Udeležba na obeh koncertih je bila izredno velika. Povsod se je zbralo mnogo sosedov, verjetno še več na Krasu, kjer so pod vodstvom dirigenta A. Verginelle z domačimi sodelovali tudi pevci iz Nabrežine, Proseka, Kontovela in Zgonika.

Velika izrednost je bilo nepričakovano sodelovanje svetokriških otrok; pod vodstvom sester so nastopili kot odlični mali pevci in še bolj kot odlični deklamatorji, ki so vse presenetili s svojo preprostostjo, pogumnim nastopom in brezhibnim podajanjem novih božičnih deklamacij.

V Podlonjerju pa so navzoči izredno hvaležno sprejeli razlago božičnih pesmi, kar je z domaćnostjo napravil dirigent Dušan Jakomin sam. V zvezi s pesmimi je zelo poudaril važno vlogo družine, zlasti starejših članov v družini, ki imajo prav v naših krajih tako lep uspeh za ohranitev naše besede in vere v srcih malih nečakov. Zasluge naših non (babic) so neprecenljive in naj ti dobri ljudje le tako nadaljujejo, je priporočal dirigent-duhovnik iz Skednja.

Naj gornjemu poročilo o dveh koncertih na Tržaškem dodamo, da je bil v božičnih dneh še tretji koncert božičnih pesmi v Slivnem. Požrtvovalni »Fantje izpod Grmade« so pod vodstvom Iva Kralja zapeli vrsto božičnih pesmi in s svojim ubranim petjem pričarali Slivencem lepoto svetonočne skrivnosti, za kar so jim domačini še posebej hvaležni.

Bralci pišejo

Še o pismu sovedenjskega podžupana

14. decembra je »Primorski dnevnik« objavil pismo sovedenjskega podžupana Venceslava Devetaka kot dopolnilo k članku, ki je bil objavljen dva dni prej v istem dnevniku. V omenjenem pismu se podžupan pritožuje nad pomanjkljivim poročanjem v zvezi z občinsko sejo v Sovodnjah, ki je bila 10. decembra. V pismu je omenjeno tudi moje ime, zato naj mi bo dovoljeno, da tudi jaz povem svoje mnenje.

Po mojem je bila seja zgodovinskega pomena, saj se je razpravljalo o stvareh kot sta nedavno sklenjeni sporazum med Italijo in Jugoslavijo ter samostojni slovenski šolski okraj. Res se čudim, da uredništvo PD ni objavilo v celoti podžupanovega pisma, v katerem je rečeno, da kdor je prepričan v pravilnost svojih stališč, se ne sme bati soočenja s stališči drugih.

Edino pravilno in pošteno je, da ljudstvo prek javnih občil zve, kako in kaj se razpravlja v naših občinskih svetih, zlasti če gre za pomembne zadeve kot sem jih zgoraj omenil. Uredništvo PD bi moralo objaviti celotni govor podžupana Venceslava Devetaka o slovenskem šolskem okraju in o italijansko-jugoslovanskem sporazumu.

Tako pa je »Primorski dnevnik« zapisal: »Potem ko je župan Češut predlagal resolucijo o šolskem okraju, se je s svojo resolucijo oglašil tudi predstavnik opozicije. Prof. Venceslav Devetak je, kot sam piše, povedal vrsto pomislekov in dal dodatne predloge, ki so bili sprejeti v skupno resolucijo.«

Malo čudno se bere, da smatra uredništvo PD prof. Venceslava Devetaka za predstavnika opozicije, ko pa je istočasno član občinske uprave in celo podžupan. Ne verjamem v tiskarskega škrtala.

Naj dopolnim to pisanje z dejstvom, da so predstavniki Slovenske skupnosti, ki so dejanska opozicija v občinskem svetu, vložili najprej svojo resolucijo glede šolskega okraja, ki pa so jo potem umaknili in glasovali za resolucijo večine, ker je ta vsebovala iste točke in so jo slično sprejeli tudi drugi občinski sveti ter razne organizacije.

Remo Devetak

Širite »Katoliški glas«

Dedek Mráz na Vrh

Vsi vemo, kako je nastal »Dedek Mráz«. Ni zrastle iz ljudskega okolja, tudi ne iz otroških src. Pojavil se je na ukaz komunistične partije, ki ne prenese ničesar, kar je v zvezi z vero in nadnaravnimi svet in s krščanskimi tradicijami. Najprej so »Dedka Mráza« z ukazom od zgoraj uvedli v Sovjetski zvezi. Po letu 1945 se je prav tako na ukaz partije pojavil v Sloveniji. Nadomestil naj bi sv. Miklavža kakor noveletna jelka božično drevce.

V Sloveniji se »Dedek Mráz« vzdržuje pri življenju, ker mu daje oblast vsako leto potrebne injekcije. Radio, televizija, šole, vse mu mora pomagati, da ne gre v pozabo. Pa to je razumljivo. Kdor ima v rokah škarje in platno, to lahko stori.

Pri nas v zamejstvu so tudi levčarski Slovenci ostali pri sv. Miklavžu. Čutijo, da bi »Dedek Mráz« ne bil pristen, da bi bil uvoz tujega blaga, da bi ne uspel. V pluralistični družbi namreč ni mogoče z ukazom od zgoraj en običaj nadomestiti z drugim.

Le v kraški vasi Vrh se dobijo nekateri, ki bi najraje vse, kar je partija vsilila Sloveniji, prenesli tudi semkaj. Leta nazaj je sv. Miklavž prihajal tudi na Vrh in obdaroval otroke. Pri tem so sodelovali vsi: starši, učiteljstvo, organist in še najbolj otroci sami.

Letos pa je bilo drugače. Brali smo v Katoliškem glasu od 11. decembra 1975: »Prejšnja leta je sv. Miklavž obiskal tudi Vrh. Slišali smo, da so ga otroci tudi letos pričakovali. Pa je umanjkal. Kdo mu je preprečil prihod?«

Na odgovor ni bilo treba dolgo čakati. Na Vrh so se pojavili letaki, kjer se je za 27. decembra napovedal »Dedek Mráz«. Prosvetno društvo »Damica« naj bi mu izdalo dovoljenje za obisk.

Čudimo se prenekaterim z Vrha, da tako slepo sledijo vsemu, kar jim pripravi rdeča kuhinja in nimajo poguma, da bi uvoženo blago odklonili ter zahtevali to, kar je bilo vedno naše. Le kdaj se bodo zavedeli, da so med nami ljudje, ki dobro vedo, kaj hočejo in bi radi naše vasi dokončno odtrgali od Boga, Cerkev in narodnih izročil. Našo vero, ki je bila tudi vera njih staršev, zavzeto odklanjajo, zato pa so tem bolj vdani tisti, ki jo je oznanjal Karl Marx.

Kronist z Vrha

Božična »Mladika«

Tik pred božičem smo prejeli letošnja zadnja, božično številko prikupnega mesečnika »Mladika«.

Naslednje leto bo ta naš zamejski družinski obzorik — pa tudi za naše izobraženstvo je postal nepogrešljiv — slavil že dvajsetletnico izhajanja. Naše iskrene čestitke za veliko in pozitivno delo, ki so ga opravili izdajatelji v vseh teh letih naše zamejske kulturne usode. Človek se sprašuje, kako obzorik sploh zmora vse stroške tiskanja, za katere vemo, kako so se zadnji čas dvignili.

In to, kljub temu, da uredništvo napoveduje podražitev za drugo leto, ker podražitev je več kot skromna — za sto lir na mesec! Da pokrije vse stroške tiskanja in izdajanja ustanavlja »Mladika« za naslednje leto in naprej še podporno naravnost.

Ze danes vemo, da se bodo našla plemenita srca, ki bodo podprla izhajanje tega edinega kulturnega mesečnika v primorskem zamejstvu, mesečnika, ki ga še globoko preveza krščansko doživljanje. To je naš resnični misijon! Vsak naj zato s svojim prispevkom po svojih močeh čimprej in brez odlašanja podpre naš kulturni obzorik »Mladika«.

Božična številka, kot po navadi, tudi tokrat ni brez presenečenja. Uvodnik izpod peresa Toneta Bedenčiča iskreno išče podživiljanje božičnega veselja. »Božič ni več krščanski praznik,« pravi, »drugi so si ga prilastili. Zdaj je njihov. Brez navad, brez običajev, drevesc (ne »drevesčkov«!), kiča bi bilo tako pusto.« Za tisti današnji svet namreč, ki je že tako daleč podlegel tvarnemu. Toda pisec se tokrat ne predaja ganljivi otožnosti, ampak nam zakliče: »Vendar tako ne more biti. Uprimo se, protestirajmo. Ustvarimo si nov božič, praznik rojstva, skrivnosti in upanja.«

Res iskren in topel klic. Seveda, če ni mišljen preveč nedoločno, ker svetli pogledi niso uprti samo v prihodnost, ampak tudi v preteklost, v tisto štalco pred dva tisoč leti, ko se je rodilo Dete in nam prineslo nove luči. In ta je tista, katere plamen nam mora svetiti tudi v prihodnost, pa naj si ga tudi znamujejo le preproste jaslice, včasih tako ganljivo neokusne, pa ne prinesejo zato nič manj veselja in blaženosti otrokom in družinam.

Mogoče nam prav takšno božično preproščino — in vendarle: kakšna poetičnost — razodeva božična novela Milene Merlak »Pot k polnočnici«. Neponovljivo doživljanje pisateljice iz domačije, še ko je bila odrasčajoča deklica. Pisateljica si je, — to takoj začetimo — ohranila vse do danes božično štalco v svojem srcu in posveti z njo v srce še nam, tja v pričakovano novo leto.

In spet nam po nekaj straneh zasije božična poezija pesnika Alberta Miklavca: »Božična zvezda mi je zasvetila v temoto mojega življenja...«

Lev Detela poseže med drugim v posebnem pogovoru za »Mladiko« tudi v slovensko kulturno vprašanja. Naš slovenski pisatelj že leta živi na Dunaju. Konec novembra je govoril tudi na zasedanju mednarodnega kongresa pisateljske zveze PEN. Njegova dela izhajajo tudi v nemščini, sodelavec je švicarskega lista »Die Tat« in drugih, toda četudi v nemščini piše pisatelj o svojem slovenskem duhu in demokratičnosti. Vsi njegovi odkriti stališča mu je zalozba Obzorja v Mariboru na poseg od zgoraj tudi zadržala in menda celo uničila že natisnjeno knjigo »Izkušnje z nevihtami - Kraljev kipi«. Vsi znaki kažejo, da je nastopil v Sloveniji nov, po vrsti drugi kulturni molk.

Z uredniške mize Mladike same prihaja premislek o zadnjem italijansko-jugoslovanskem sporazumu. Tudi pri Mladiki menimo, da sporazumi ne nalaga nikakih obvez do zamejskih skupnosti bodisi eni ali drugi državi. Tragična je ugotovitev, da bo načrtovana gospodarska cona na meji spet prizadela kraško krajino (ki je po svoji vsebini pravzaprav naravni spomenik).

Jože Velikonja, profesor iz ZDA, posveča članek v spomin slovenskemu pisatelju Rudi Jurčecu, umrlemu nedavno v Argentini. Jurčec je veliko ustvaril, posebno v spominski književnosti (tri končane dele spominov »Skozi luči in sence«), zadnji čas pa je malokdo ušel njegovemu jednemu peresu, ki ga je gnala silna skrb za slovensko usodo in vsa doživlja povojna tragičnost slovenskega kulturnega, duhovnega in verskega izročila. Slovenska kulturna srenja se zaradi ostrine njegove besede ni znala dokopati do spoznanja te bistvene Jurčecove bolečine in osebne tragedije, bo moral zapisati nepristranski opazovalec.

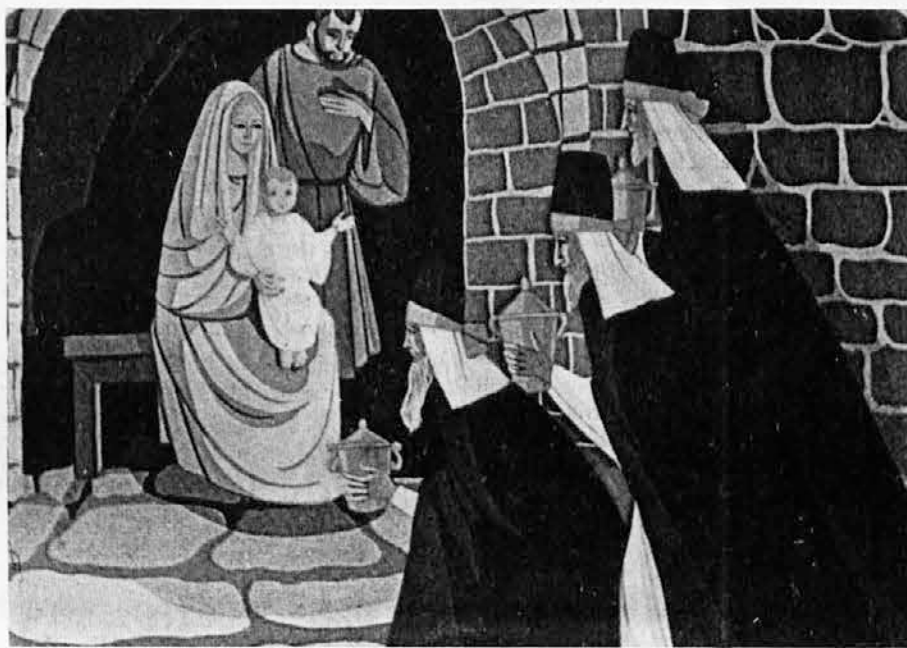
Da pa slovenska tragika ni bolj tragična kot pri drugih narodih in ne brez svetlih trenutkov, nam priča razveseljava no-

vica, kako se v Parizu pripravlja gradnja slovenske hiše, podobno kot jo imamo na Dunaju po zaslugi neutrudnega p. Ivana Tomažiča, ali v Londonu, kjer jo oskrbuje in vzdržuje msgr. Ignacij Kunstelj. Slovenci v izseljenstvu se že odzivajo s prispevki.

Zdi se, da je po vsem tem javkanje o slovenski »majhnosti« in »nebogljenosti« (zaradi česar da naj se tu na Primorskem slovenski ljudje vključimo le v »velike« vsedržavne stranke) pretirano in nenaravno. Vsak živi tako kot si svoje življenje ustvari, tudi mi, bodisi posamično ali v tropu.

Prof. Anton Kacin začenja nadalje obravnavo ob 30-letnici slovenskih šol, prvo nadaljevanje. Zenski svet najde svoje božične probleme v posebnem sestavku. Za mlade družine je prispevek o sv. Miklavžu in o glasbeni vzgoji otrok v njih prostem času. Potem še ocena knjige Egidija Vršaja o gospodarskem sodelovanju Alpe-Jadran, novice Antene in jedkega Čuka. In spomin jubileju Ubalda Vrabca.

In že čakamo na presenečenja v novoletni številki »Mladike«. Kaj nam bo pogodila? Kaj nam bo prinesla od blizu in daleč? - if

Modri z Vzhoda pri novorojenem Detetu

V nedeljo 4. januarja ob 16. uri

bo v cerkvi Novega sv. Antona v Trstu

koncert božičnih pesmi

Nastopajo združeni otroški zbori pod vodstvom Ljube Smotlak in združeni mešani zbori pod vodstvom Dušana Jakomina.

Razgibano poslovanje občinske uprave v Števerjanu

Kot smo že poročali v prejšnjem Katoliškem glasu, se je naša občinska uprava med prvimi zavzela za ustanovitev samostojnega slovenskega šolskega okraja in to zahtevala z izredno sejo občinskega sveta. Tako je prišlo konkretno do izraza brezkompromisno stališče Slovenske skupnosti, ki je edina med strankami zavzela za ob samem začetku jasno in nedvoumno stališče. To stališče je potrdil na sestanku vseh županov na goriški pokrajini števerjanski župan Slavko Klanjšček v četrtek 11. decembra.

Ce pomislimo, da je predlog o takih šolskih okrajih, ki bi Slovence razdelili, iznesel socialistični deželni odbornik Volpe, se upravičeno vprašujemo, kaj bodo sedaj trosili Slovincem na glavo tisti socialistični slovenski veljaki, ki vedrjo pod italijansko PSI?

Prav tako je treba poudariti drugo resolucijo števerjanskega občinskega sveta, ki ostro protestira proti preštevanju slovenske manjšine na Koroškem. Tu smo spet priča socialističnemu nedostojnemu početju, saj je dobro znano, da je v Avstriji na oblasti z absolutno večino prav socialistična stranka. Resolucija je bila pravzaprav nekako posledica obiska deželnega odposlanca Slovenske skupnosti na Koroškem, kjer smo tudi obljubili, da jim bomo kot Slovenci nudili pomoč, seveda po naših možnostih. Pričakujemo, da bodo tudi druge slovenske občine sledile jasnemu zgledu in ne bodo razpravljale le o Čilu in Vietnamu, pač pa tudi o problemih našega slovenskega naroda.

Izredno važna in zahtevna postavka v občinski upravi so javna dela. Števerjanska občinska uprava vlaga že vrsto let mnogo svojih sil, da bi se te zadeve rešile tako, da bi števerjan imel urejene vse tiste infrastrukture, ki so potrebne današnjemu življenju. Prav te dni se zaključujejo dela pri gradnji dveh ljudskih hiš. Opozarjamo tiste, ki bi želeli ta sta-

V programu letošnje gledališke sezone v Gorici je v sredo 10. decembra bila v Verdiju gledališka predstava v rednem abonmaju. To pot je gostovalo ljubljansko Mestno gledališče in sicer z dramo Andreja Hienga »Izgubljeni sin«.

O tem delu je bila goriška publika bolj ali manj seznanjena, saj so jo pred nekaj tedni predvajali po ljubljanski televiziji in jo je marsikdo videl. Poleg tega je bilo to delo na programu Mestnega gledališča v pretekli sezoni in so o njem veliko pisali. S to dramo je Mestno gledališče tekmovalo tudi na Sterijinem pozorju v Novem Sadu in odneslo prvo nagrado.

Vse to je bila dobra psihološka propaganda na predstavo v Gorici. Kako je bila ta propaganda uspešna, je pokazala navzočnost občinstva, ki je zasedlo dvorano kot le malokdaj. Precej gledalcev je bilo tudi z onstran meje, ker so si hoteli ogledati Hiengovo dramo v primerni dvorani, ki je v Novi Gorici ne premorejo.

Drama sama je to udeležbo opravičila, saj gre za delo iz sodobnega življenja na Slovenskem, v katerem dramatik Hieng zagrablja problem upokojenega učitelja in njegove družine. Učitelj (igral ga je Skr-

binšek) živi v krogu svoje družine, ki jo sestavljajo hčerka in posinovljenka. Pripravljajo se na obhajanje očetovega rojstnega dneva. V to intimno družinsko ozračje vskoči »izgubljeni sin« (igral ga je Bi-bič). Predstavi se kot nečak upokojenega učitelja, na koncu se pa izkaže, da je njegov nezakonski sin, ki ga je učitelj imel s sestro svoje žene.

Ta nasilni vskok tujca v družinsko življenje povzroči, da se prikaže učiteljeva osebnost v pravi luči: ni bil samo nesebičen šolnik, ki so ga številni ohranili v dobrem spominu, ampak tudi on je imel in ima svoje slabosti, ki so prikriti egoizem, zakonska nezvestoba, iskanje materialnih koristi in podobne drobne človeške slabosti, ki se ukradejo tudi »dobremu« in »zgodnemu« učitelju. Menim, da je bila Hiengova namera prav ta, pokazati, da ima vsak človek svoje slabosti, čeprav jih rad prikriva.

Kot je videti, gre za drobno človeško dramo, ki izhaja bolj iz dialoga kot iz dogajanja. Saj tega res ni bilo veliko. Teža igre je slonela na izrazni moči igralcev in njihove besede. Reči smemo, da so v tem bili mojstri in da zlepa ne bomo pozabili učitelja, pastorko in tudi »izgubljenega sina«.

Taka psihološka drama pa zahteva intimo ozračje, to se pravi neprevetliko dvorano ter publiko, ki je disciplinirana. Tega na žalost v Verdijevi dvorani ni bilo. Izkazalo se je, da je bila dvorana prevelika in marsikdaj ni bilo dovolj slišati igralcev, ki očitno niso vajeni tako prostorne dvorane.

Druga hiba je pa bilo občinstvo, ki je znova pokazalo, da vzame dramske nastope predvsem kot spektakel. Zato so številni zamujali tako na začetku kot po odmoru, med predvajanjem samim pa so posebno na balkonu šepetali, se smejali, tako da je bilo še težje slediti razgovoru na odru.

Kljub takim tehničnim pomanjkljivostim je bila igra ljubljanskega Mestnega gledališča doživljanje, ki ga bomo še dolgo nosili v duši.

K. H.

Ob koncertu za orgle in trobento v goriški stolnici

V četrtek 8. januarja bo v goriški stolnici zanimiv glasbeni večer, ki ga organizira SKPD »Mirko Filej«. Nastopila bosta dva priznana slovenska solista, in sicer organist Hubert Bergant ter trobentar Anton Grčar. Prvega že zelo dobro poznamo v našem mestu, saj redno prireja vsakoletne koncerte, Grčar pa je član orkestra Slovenske filharmonije v Ljubljani ter obenem samostojni koncertist. Skupno z organistom Bergantom je že uspešno nastopil zadnje poletje na Sv. gori.

Koncert obeh slovenskih umetnikov nam bo nudil lep prežet glasbenega ustvarjanja za oba instrumenta, orgle in trobento. Če že precej poznamo prvega, nam je gotovo drugi manj znan, vsaj kar zadeva koncertno področje. Trobenta je bleščeče glasbilo z ostrim in finim prodornim zvokom, ki so jo radi uporabljali tudi za solistične vloge zlasti starejši mojstri. Tu imamo v mislih glasbo renesanse in baroka. In prav na prihodnjem koncertu bomo lahko poslušali nekaj tipičnih in lepih skladb baročnega obdobja 17. in 18. stol.

Za orgle in trobento skupaj bodo na sporedu dela velikih baročnih skladateljev, kot so npr. Haendel, Purcell, Albini, Corelli. V teh kompozicijah se lepo prepletata vlogi orgel in trobente, ki ustvarjata pravi koncertantni dialog.

Za same orgle pa bomo lahko poslušali nekatera dela skladateljev Bacha, Dubosa in Regerja.

Gotovo bo ta prvi tovrsten večer s skupnim nastopom dveh tako lepih instrumentov kot sta orgle in trobenta privabil v goriško stolnico lepo število ljubiteljev glasbene umetnosti.

Proti preštevanju slovenske manjšine na Koroškem

DOBERDOBSKI OBČINSKI SVET

zbran na izredni seji dne 22. decembra 1975, potem ko je vzel na znanje izredno težke razmere slovenske manjšine na Koroškem, ki živi v stalnem moralnem strahovanju, izjavlja, da predstavlja nameravano preštevanje nasilno in diskriminacijsko dejanje napram slovenskemu ljudstvu, živčemu v Avstriji; odločno protestira proti izvajanju vsakršnega preštevanja; izraža koroškim Slovincem svojo solidarnost v odločnem boju za svoje pravice in proti izvajanju preštevanja, ki ni bilo med drugim nikoli objektivno; apelira na italijanske oblasti, da v duhu izboljšanih mednarodnih odnosov v Srednji Evropi posredujejo pri avstrijski vladi, da odstopi od svoje nepoštenne namere.

Z GORIŠKEGA

Izredna seja doberdobskega občinskega sveta

Najvažnejši točki na tej seji, ki je bila v ponedeljek 22. decembra, sta bila pravičnika za zdravniški in urbanistični konzorcij. Dnevni red je še vseboval odobritev posojila za dela v šoli v Dolu ter odobritev predluma občinskih blagajni.

V začetku se je razvil živahen razgovor z ozirom na šolske probleme in na odnose odbora do opozicije, ki jo sestavljajo člani Slovenske skupnosti. Svetovalka Marija Ferletič je obžalovala dejstvo, da se o tako važnem vprašanju kot je razmejitev šolskih okrajev razpravlja v svetu, ne da bi se ga prej vključilo v dnevni red.

Ferletičeva je tudi obžalovala dejstvo, da občinski odbor ni podvzel učinkovitih pobud, da bi se rešile težave šoloobvezne mladine, ki so starše v Doberdobo privleče do zahteve, da se ukine popoldanski pouk na nižji srednji šoli v Gorici.

Potreben je sestanek s šolskim skrbništvom, z ravnateljem nižje srednje šole, s predstavniki zavodnega sveta, z župani in zastopniki manjšine, da se uredi vprašanje nadzorstva med jutranjim in popoldanskim poukom ter prevoza s šolskim avtobusom za večerni povratek vsaj s križišča pri Devetakah.

Zupan Jarc je odgovoril, da za predloge doberdobskih staršev občina ni pristojna, temveč mora za to poskrbeti zavodni svet, občina pa lahko samo podpre zahteve zavodnega sveta. Obenem je odklonil predlog Ferletičeve, naj bi pismo doberdobskih staršev, ki je bilo nanj naslovljeno, posredoval na zavodni svet.

Ferletičeva je nato kritizirala ravnanje občinskega odbora, ki v svojem imenu pošilja okrog razne resolucije, ki bi bile veliko bolj učinkovite, če bi jih pripravil občinski svet ob sodelovanju manjšine in po posvetovanju z načelniki skupin.

Daljša razprava se je razvila ob statutu za urbanistični in zdravniški konzorcij. Zupan je branil predložena statuta, češ da sta sad dogovora strank ustavnega loka. Priznal pa je, da gresta preko pristnosti slovenske manjšine, če se izvzame bledi odstavek v statutu za urbanistiko. Zato je bil stavljen predlog, naj se v oba statuta vnese člen, ki bo predvideval dvojezičnost in osebje s poznanjem slovenskega jezika.

Ferletičeva je pri tem ozarila svoje ogorčenje, da k sestavi statutov strank ustavnega loka ni bila povabljen Sloven-ska skupnost in da sta statuta sestavljena le v italijanskini. Nujno je, da se statuta podrobneje proučita in vnesejo drugi popravki.

Zato je zahtevala, da se vstop v oba konzorcija odloži in preveri: 1. če imajo stranke ustavnega loka sploh voljo priti naproti potrebam slovenske manjšine; 2. da se ugotovi, kakšna bo usoda te kraške občine, ki meji na italijanske občine; 3. da se o statutih razpravlja tudi z ostalimi slovenskimi občinami goriške pokrajine; 4. da se ugotovi položaj razmejitve Doberdoba in Sovodenj z ozirom na kraško gorsko skupnost, saj prvi teži proti Tržiču, Sovodnje, ki so tudi v kraški gorski skupnosti, so pa v goriškem konzorciju.

Slovenci v Kanalski dolini okrajšani za radijske oddaje

Sem kraški delavec, zaposlen v Kanalski dolini. Ze enkrat sem se v vašem listu pritožil zaradi slabe oddaje radia Trst A. Smljilo se mi tukajšnji preprosti kmečki ljudje, ki tako radi poslušajo to postajo. Zelo so potrpežljivi. Prepričani so, da je vsega kriva okvara na višarskem oddajniku in tako čakajo boljših dni.

Nekaj let tega sem govoril o teh nedostatkih z nekim uslužbencem radia Trst A, pa me je kratko zavrnil, da so popravila v Kanalski dolini zelo draga. Čudno pa, da so popravila draga le, če gre za radio Trst A. Oddaje prvega in drugega italijanskega programa se pa vedno dobro slišijo in če pride ob kakih hudih vremenskih neprilikah do prekinitve, traja to kvečjemu en dan, medtem ko programa radia Trst A ne slišimo po cele tedne in še se nobeden od odgovornih ne zgane.

Večkrat se oddaja kar na lepem pretrga in potem več ur molči ali pa je motena. Ne vem, če sem v štirih letih, kar sem tu, več kot petkrat poslušal lepo čisto oddajo. In še to se mi zdi čudno, da politi, ko se tukaj hodi toliko slovenskih politikov in intelektualcev iz Trsta, nihče od njih tega ne opazi.

Zelel bi, da bi moje pismo kaj zaleglo in da bomo tudi mi Slovenci v Kanalski dolini deležni kake dobre slovenske oddaje.

L. D.

Božičnica v goriški stolnici

Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice je tudi za letošnji božič pripravilo nastop naših zborov, ki naj bi združeni peli naše lepe božične pesmi. Božičnica je bila preteklo nedeljo 28. decembra v goriški stolnici in so jo kot običajno naši ljudje dodobra napolnili, dokaz, da je te vrste prireditve zaželene, koristne in nadaljevanje tradicije, ki traja že 25 let in katere pobudnik je bil pok. prof. Mirko Filej.

Uvodne besede je povedal dr. Kazimir Humar, nakar je Sonja Culiat začela napovedovati točke programa. Pri orglah je bila prof. Lojzka Bratuž.

Združeni otroški pevski zbori so pod vodstvom Iva Bolčina zapeli pesmi Le spavaj milo Detece, Tecite pastirci (dirigentova) ter Angeli so prihiteli. Lepo je bilo videti naš naraščaj, ki se je v decembru že drugič pokazal tako številno pred našim občinstvom.

Nato so nastopili združeni moški zbori pod vodstvom Z. Klanjščka. Tako številnega moškega zbora menda goriška stolnica ni še videla in s temu primerno močnostjo in polnostjo so moški odpeli že ponarodelo Nad Bethlehem, koralno Hitite kristjani in Vodopivčevu Blažena noč.

Pevcem so se potem pridružili še pevke. Tako je stal pred nami mogočen združeni pevski zbor. Veličastno je zadonela pesem Zveličar preljubi, njej pa sta sledili še Pastirci iz spanja in Poglejte čudo se godi.

Po pevskem nastopu je msgr. Močnik ob asistenci gg. Eržena in Lazarja izpostavil Najsvetejše. Sledile so pote liturgije Matere božje z božičnimi odpevi, zahvalna pesem in blagoslov. Ljudje so se počasi razšli, bogatejši za eno duhovno doživetje. - ej

Dva zbora v stolnici

V soboto 27. decembra zvečer je pevski zbor »Sant' Ignazio« iz Gorice imel koncert božičnih pesmi. Pod vodstvom prof. Stanke Jeričija je v prvem delu nastopil z vrsto božičnih motivov raznih narodov in jezikov, tudi v nemščini in slovenščini. V drugem delu je zbor izvajal polifonsko glasbo. Pri tem se je združil z zborom »Lojze Bratuž«, katerega prav tako vodi S. Jeričijo. Obe skupini sta zapeli štiri polifonske skladbe za dva zbora in osem glasov. Sobotno izvajanje sicer ni bila praznična, saj sta pesmi že izvajala ob nastopu v čast sv. Cecilije v novembru. Vendar je bilo prav, da sta se znova združila in skupno zapela zahtevne polifonske pesmi. Občinstvo, ki pa ni bilo številno, je izvajanje obeh zborov nagradilo s prisrčnim ploskanjem.

Umrj je Stanko Faganel

V četrtek 18. decembra so na pokopališču v Pevni pokopali Stanko Faganela. Pokojni je bil doma iz Vrtojbe, kjer se je rodil pred 73 leti. Bil je iz narodno zavedne družine vaškega gostilničarja. Oče je sinovom preskrbel primerno izobrazbo. Tako je pokojni Stanko dokončal tehnično šolo in se uveljavil kot gradbeni tehnik. Področje njegovega dela je bila Gorica. Tu je pred drugo svetovno vojno in po njej prevzel številna dela. Bil je soliden gradbenik. Kot tak je bil tudi član občinske gradbene komisije. Sicer je živel le za svojo družino in se je v javnosti le redkokdaj pokazal. Imel je dve hčeri, ki sta obe profesorici na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Ker je žena iz Pevne, so pokojnega Stanka Faganela pokopali na tamkajšnjem pokopališču.

Naj mu bo lahka domača zemlja; družini naše sožalje.

Poslanec Santuz o šolskih okrajih

Pred božičnimi prazniki je demokracijski poslanec Giulio Santuz imel pri jezuitih konferenco o šolskih okrajih (distretti scolastici). Ker je poslanec član komisije za šolstvo in ker je tudi sam sodeloval pri sestavi poverjenih šolskih dekretov, je bila njegova beseda tem bolj mero-dajna.

Poslanec Santuz je najprej razčlenil besedilo poverjenih dekretov o šolskih okrajih. V zvezi s tem je navedel naloge, ki jih zakon poverja novi šolski strukturi, kar so ravno šolski okraj. Iz njegovega izvajanja je bilo razvidno, da bodo šolski okraj imeli svojo določeno nalogo pri programiranju dejavnosti, ki ni izrazito šolska. V njihovo pristojnost bo spadala npr. skrb za šolske prevoze, gradnjo šol, programiranje nujnosti šolskih zgradb, stiki s šolami iz drugih krajev in podobno. Šolski okraj ne bodo imeli lastne iz-

vršilne moči, ker ne bodo imeli lastnih finančnih sredstev, bodo pa nekaka telesa za programiranje in pospeševanje celotnega šolstva na svojem teritoriju, za izvajanje svojih pobud pa se bodo obračali na občine, pokrajino, deželo in druge organe, ki razpolagajo s finančnimi sredstvi. Predvideno je tudi, naj bi v vsakem šolskem okraju delovale šole vseh vrst, ki jih predvideva italijanska šolska zakonodaja, od otroških vrtcev do raznih tipov tehničnih in srednjih šol.

Že med svojim izvajanjem se je poslanec Santuz dotaknil tudi zahteve slovenskega prebivalstva v Italiji po samostojnem šolskem okraju. Izjavil je, da osebno nima nič proti temu, da bi slovenske šole spadale pod samostojen šolski okraj; v okviru delegiranih zakonov, da je to mogoče.

Vprašanje o slovenskem šolskem okraju se je še bolj poglobilo v debati, ki je sledila. Med drugim se je oglasil deželni odbornik Cociani, ki je izjavil, da slovenska manjšina ima pravico, da čuva svojo narodno kulturo in prav tako da ima pravico, da sama odloča, kako jo hoče čuvati. Če hoče v ta namen imeti tudi lasten šolski okraj, je to njena pravica. Med debato je poslanec Santuz izrazil željo, da bi rad poglobil vprašanje o samostojnem šolskem okraju za Slovence. Zato ga je navzoči slovenski šolnik vprašal, če je pripravljen se srečati s predstavniki slovenskih šol in drugih socialnih sil, da bi razpravljali o vprašanju slovenskega šolskega okraja. Poslanec je odgovoril, da bi mu to bilo zelo dobrodošlo.

Pianist Bertoneclj v Gorici

V okviru letošnje abonmajske koncertne sezone je bil v sredo 17. decembra drugi koncert in sicer klavirski recital pianista Acija Bertoneclja. Koncert je bil v palači Attems, ki se je s svojo lepo notranjostjo ponovno pokazala kot izredno primerna za take komorne koncerte. Program klavirskega večera je bil zelo raznolik. Izhajal je od klasične (Mozart) preko impresionizma (Ravel) na sodobnika Prokofjeva pa spet mimo dveh zelo različnih deželnih skladateljev (Mirk in Pipolo) do romantike (Chopin). Težko je reči, ali je bolj primerno spoprijeti se s tradicionalnimi programi ali pa z mešano zasnovanimi sporedi, ki kažejo na izvajalčeve posebne težnje.

Acija Bertoneclj spada med mlajše slovenske poustvarjalce in gotovo na klavirskem področju med njimi prednjači. Zato je tudi za njegov goriški koncert vladalo posebno zanimanje. Gotovo teh pričakovanj ni razočaral. S svojo igro, polno prekipajočega navdušenja in bogate notranje sile je podal vrsto skladb sicer neenakega izvora in seveda tudi njemu neenakega pristopa. Če se je npr. v Mozartovi glasbi kretal še dokaj sholastično, pa je v novejši izrazni govorici verjetno bolj našel sam sebe. To velja poudariti še posebej za Ravelov lirizem ali pa za zelo dognano in obenem silno barvito podajanje druge sonate Sergeja Prokofjeva. In prav v teh delih je Bertoneclj gotovo dal svoj najboljši del, v katerem so prišle zelo zgovorno do izraza vse njegove izredne interpretacijske sposobnosti. Mislim, da je bil ta del tudi nad predstavitev romantične glasbe v Chopinu, ki je zaživel morda včasih še preveč ognjevit.

Bertoneclj klavirski recital sodi med vrsto zelo dobrih koncertnih prireditelj v našem mestu nasploh in zato še posebej pomeni bogat prispevek naši koncertni sezoni. - ab

Ušje ima asfaltirano cesto

Zaselek Ušje ima nekaž hiš, pa zelo lepo lego na pobočju hriba sv. Mihaela. To vedo tudi naši pevci zbora »Mirko Filej«, ki radi tam prirejajo svoj piknik. Tudi lovci se radi zbirajo pri Boškiju na Ušjah. Letos so Ušje omenjene tudi v koledarju Goriške Mohorjeve družbe. Le preberite zgodbo o Jožefu Tomšiču z Boškiju (Ušji). Cerkevno zaselek pripada župniji Gabrije, upravno pa pod občino Zagorje. Ze pred nekaj leti je bil s strani dežele odobren znesek za asfaltiranje poti, ki se odcepi od ceste na Vrh sv. Mihaela proti Ušju, a denar je obležal na zagorjski občini. In bi še ležal, če stvar ne bi prišla v časopisje. To je pomagalo. V nekaj dneh je bila cesta asfaltirana in tako so tudi Ušje dobile svoje moderno okno v svet.

★
Za svetogorsko cerkev: Olga Milič, Trst, 22.000; Ivanka Knez 10.000; N. N., Trst, 50.000 lir.

Sovodnje

V soboto 20. decembra smo pokopali ob velikem številu ljudi 64-letnega Alojzija Prinčiča, očeta našega občinskega tajnika. Pokojni Alojz je bil že dolgo časa bolan, a je vse nevedčnosti voljno prenašal. Po značaju je bil zelo miren, dober in blag. Nikogar ni znal užaliti, zato so ga vsi radi imeli. Naj uživa počitek v domači zemlji. Ostalim v družini izrekamo naše iskreno sožalje.

Skupno romanje v letu 1976 v Einsiedeln v Švici

Odbor Duhovske zveze v Trstu pripravlja skupno romanje v Einsiedeln v Švici. Romanje bo trajalo pet dni in sicer od ponedeljka 5. julija do petka 9. julija. Potovali bomo z udobnimi avtobusi. Poleg veličastnega romarskega svetišča v Einsiedelnu bomo obiskali razne druge kraje v Švici.

To je prvo obvestilo za skupno romanje v letu 1976, da si morejo tisti, ki se za to romanje zanimajo, pravočasno zagotoviti proste dneve. Kdaj se začne vpisovanje, bomo v kratkem sporočili. - Stanko Zorko

SKPD »MIRKO FILEJ« V GORICI

vabi na

KONCERT

ki bo v četrtek 8. januarja 1976 ob 20.30 v goriški stolnici.

HUBERT BERGANT - orgle
ANTON GRČAR - trobenta

DAROVİ

Za tiskovni sklad Katoliškega glasa: K. M., Gorica 5.000; N. N., Peč, 4.000 lir.

Za Katoliški dom: Rudi Mlakar 2.500; M. S. 5.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Podporno društvo iz Gorice 50.000 lir.

Za Alojzijeve: v spomin Alojzija Prinčiča darujejo svakinja in hči Stepančič 25.000; sestra Pepca in hčerka 20.000; bratranec 10.000; nečakinja 5.000; namesto cvetja na grob Frančiške Hlade vd. Terčič B. in S. 5.000; družina Simčič, Trst, 10.000 lir.

Za SKAD: N. N. 10.000 lir.

Za števerjansko cerkev: družina Bajt namesto cvetja na grob Evgena Gravner 20.000 lir.

V spomin Frančiške Terčič in njenega moža Alojza daruje družina Bitežnik za Zavod sv. Družine in za Alojzijeve po 10.000 lir.

V spomin Terezije Cijan: ob 25-letnici smrti darujejo hčere za skavtsko družino 25.000 lir.

Razni darovalci: za slovenske misijonarje 50.000, za Katoliški glas 50.000, za slovenske mladinske organizacije 50.000, N. N. za skavte 5.000, N. N. za skavte 20.000 lir.

Namesto cvetja na grob svaka Alojzija Prinčiča daruje Alojzij Kovč z otroki 30.000 lir za Alojzijeve.

N. N. iz Rupe daruje za slovenske misijonarje 5.000 in za slovenska vzgojna zavoda Alojzijeve in Zavod sv. Družine 5.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Ema in Ivan Vatta ob krstu Mojce Kovač 10.000; E. S. 50.000; S. Z. 15.000; M. P. 15.000 lir; vseh darov v decembru 519.140 lir, vseh darov v letu 1975 pa 4.338.895 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: družini Vatta-Kravos 15.000; družina Zagar 6.000; Ema Strekelj 2.000; Slokar 5.000; Marija Fabjan v spomin pok. Pine Bubnič 7.000 lir.

Za Marijin dom v ul. Risorta v Trstu: N. N. v spomin na pok. Ano Pelan 5.000, N. N. 5.000, N. N. 8.000, D. K. 20.000, Suligij Gizela 200.000, N. G. 11.000, Delost Fani 50.000, Cocciani Ana 50.000, D. K. 10.000, Mozetič N. 30.000, Pelc Terezija za en izv. mašne knjige 40.000, P. M. 20.000, Benevol Gizela 50.000, Glavič M. 5.000, N. N. 10.000, U. D. 28.000, Kosovel Milka 47.000, N. N. 10.000, N. N. 10.000, D. K. 10.000, M. G. 30.000, D. U. 50.000, N. N. 10.000, P. T. 100.000, N. N. 10.000, Bavčar Olga 25.000, Valerija Dugulin namesto venca na grob Justine Urbančič 5.000, A. Cerne 10.000, N. N. 5.000, I. Benedetti 5.000, N. N. 10.000, H. B. 20.000, M. Lisjak 30.000, N. N. 14.000, Lojzka Hosner v počastitev pok. Reške Mlekuž 50.000; ob smrti Ivana Lozej sestrična Bernarda 5.000 lir.

Za stolnico v Skopju: Robert Daneu 1.500 lir.

Za lačne po svetu: šolske sestre iz Zavoda sv. Družine 25.000; šolske sestre iz Bele peči 15.000 lir.

Za uboge: Ema in Ivan Vatta ob krstu Mojce Kovač 5.000 lir.

Za misijone: Antonija Malič 3.000; Anamarija Pipan 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Romanje v Palestino

Meseca avgusta 1976 bo 8-dnevno romanje v Palestino, verjetno od 7. do 14. avgusta. Romanje organizirajo Pavlinci iz Milana. Število romarjev je omejeno na 42, ker je le toliko prostorov v avtobusu, s katerim bo obisk raznih krajev v Palestini. Letalo bo vzletelo na letališču v Ronkah, kar je zelo ugodno. Tudi to romanje pripravlja Duh. zveza v Trstu. - S. Z.

OBVESTILA

V Zgoniku bo na praznik sv. Treh kraljev ob 15.30 četrti revija božičnih pesmi. Nastopajo goriški zbori, mešani zbor iz Zgonika, mladinski zbori in recitatorji.

»Stara garda«, tragikomedijo v dveh dejanjih bo uprizorilo SSG iz Trsta v soboto 3. januarja ob 20.30 v župnijski dvorani v Števerjanu, v nedeljo 4. januarja ob 19.30 pa v župnijski dvorani »Anton Gregorčič« v Standrežu.

Števerjanska občinska uprava javlja interesentom, ki imajo stalno bivališče ali stalno zaposlitev v Števerjanu, da je IACP (Istituto autonomo case popolari) 11. decembra 1975 razpisal javni natečaj za štiri ljudska stanovanja. Pogoji za natečaj so razvidni iz lepakov in na občinski razglasni deski. Tiskovine za vložitev prošnje so na voljo v občinskih uradih. Rok zapade 9. februarja 1976.

Sv. maša v Milanu bo za slovenske vernike v nedeljo 11. januarja ob 16. uri. To bo srečanje ob domači božični pesmi. Lepo vabljeni vsi naši ljudje iz Milana in okolice!

LJUBLJANSKA TV

Sporod od 1. do 3. januarja 1976

Četrtek: 9.10 Janeček in fiziologka. 9.45 Lutke. 10.35 Sin ubogega čevljarja, film. 12.15 Dunaj: Novoletni koncert. 13.25 Garmisch: smučarski skoki. 16.15 »Velika atrakcija«, film. 18.45 Okrogli svet. 20.00 Teversenove bajke. 20.30 »Kabarete«, film. 22.40 Zabavna oddaja.

Petek: 9.10 Pavliha. 10.40 Mladina poje. 14.45 Veselo z Avseniki. 15.15 »Deček in violina«, film. 16.50 Pisani svet. 18.15 Sport v letu 1975. 20.55 »Serif v New Yorku«.

Sobota: 16.35 Po belih in črnih tipkah. 17.05 »David Copperfield«, film. 18.15 Svet v letu 1975. 20.00 »Kotch«, film.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpea: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi moža in očeta

Alojzija Prinčič

se iskreno zahvaljujemo, posebno še župniku g. Marjanu Komjancu in vsem, ki so se ga na kateri koli način spomnili.

Družini Prinčič in Spessot

Sovodnje, 20. decembra 1975

ZAHVALA

Dne 23. decembra je v miru zaspala naša draga

Natalija Simoniti roj. Mavrič

Pokopali smo jo v petek 26. decembra na Opčinah. Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali in pripomogli k tako veličastnemu pogrebu. Namesto cvetja prosimo darove v dobre namene.

Hčerka Krasulja in sin Gracijan z družinama, sestre in drugo sorodstvo

Opčine, 27. decembra 1975

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega očeta

Evgena Gravner

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovalcem cvetja in v dobre namene ter vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebna zahvala g. župniku A. Prinčiču, pevovodju H. Srebreniču in pevcem.

Zalujoči: žena, hčeri in sinova z družinami

Števerjan - Lucca - Pisa - Koper, 29. decembra 1975